

Ravitsemisalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

TUTKINTOJEN MÄÄRÄT

Ravintola- ja catering-alan perustutkinto (PT): 1 707 kpl
Ruokapalvelujen ammattitutkinto (AT): 198 kpl
Ravintolan asiakaspalvelun ammattitutkinto (AT): 201 kpl
Erityisruokavaliopalvelujen erikoisammattitutkinto (EAT): 78 kpl
Majoitus- ja ravitsemisalan esimiestyön erikoisammattitutkinto (EAT): 171 kpl

TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT

Ravintola- ja catering-alan PT: 21 486 kpl
Ruokapalvelujen AT: 681 kpl
Ravintolan asiakaspalvelun AT: 735 kpl
Erityisruokavaliopalvelujen EAT: 222 kpl
Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT: 717 kpl

**Yhteiset
tutkinnon osat
(YTO):**
7 506 kpl

**Paikalliset
tutkinnon osat:**
981 kpl

Ravintola- ja catering-alan PT

Asiakaspalvelun osaamisala 294 kpl
Ruokapalvelun osaamisala 1 407 kpl
Ei tietoa 6 kpl

Ruokapalvelujen AT

Ravintolaruoanvalmistuksen osaamisala 117 kpl
Suurtalousruoanvalmistuksen osaamisala 63 kpl
Ei tietoa 6 kpl

Ravintolan asiakaspalvelun AT

Baarin asiakaspalvelun osaamisala 129 kpl
Ravintolan asiakaspalvelun osaamisala 63 kpl
Ei tietoa 6 kpl

Erityisruokavaliopalvelujen EAT

Dieettikokki 72 kpl
Ei tietoa 6 kpl

Majoitus- ja ravitsemisalan esimiestyön EAT

Ei osaamisaloja tai tutkintonimikettä

OPISKELUN TAVOITE KOKO TUTKINTO TAI TUTKINNON OSA/OSIA

Ravintola- ja catering-alan PT
koko tutkinto 18 342 kpl
tutkinnon osa/osia 3 144 kpl

Ruokapalvelujen AT
koko tutkinto 630 kpl
tutkinnon osa/osia 51 kpl

Ravintolan asiakaspalvelun AT
koko tutkinto 669 kpl
tutkinnon osa/osia 66 kpl

Erityisruokavaliopalvelujen EAT
koko tutkinto 219 kpl
tutkinnon osa/osia 3 kpl

Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT
koko tutkinto 660 kpl
koko tutkinto 57 kpl

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

Pohdinnat

Suoritusmäärät

- Ravintola- ja cateringalan perustutkinnon tutkinnon osien suoritusmäärät ovat laskeneet edelleen vähäisesti. Uskomme, että tutkinnon osien suoritusmäärät kääntyvät nousuun, sillä 2024 opiskelun tavoitteena Raca pt:n tutkinnon osia on yli 13 % enemmän kun edellisenä vuonna.
- Alan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suoritetaan melko pieniä määriä, mutta iloksemme voimme todeta ammattitutkintojen ja tutkinnon osien suoritusmäärien kasvaneen huomattavasti edellisvuodesta. Tutkinnon suorittaminen ei välttämättä vaikuta palkkaan. Toimikunta pohtii, ovatko rekrytoijat tietoisia esim. ammattitutkinnoista vai pitäisikö alaa ja sen tutkintoja saada markkinoitua ja mainostettua enemmän.
- Tarjoilijoiden ja kokkien välinen suhde on pysynyt lähes ennallaan perustutkinnoissa, mutta ammattitutkinnoissa ero on niin päin, että Ravintolan asiakaspalvelun ammattitutkintoja suoritetaan enemmän kuin Ruokapalvelujen ammattitutkintoa.
- Työelämätoimikunta pohti miten tulevat rahoitusmuutokset sekä aikuiskoulutustuen lakkauttaminen tulevat vaikuttamaan varsinkin ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorittajamääriin.

- Erityisruokavaliopalvelujen erikoisammattitutkinnon suorittajamäärät ovat hieman nousseet edellisestä vuodesta. Majoitus- ja ravitsemisalan esimiehen eat:n tutkinnon osia on suoritettu jonkun verran enemmän kuin vuonna 2023.
- Alan vetovoimaisuudessa on edelleen kehittämistä. Opiskelijoiden vähäinen hakeutuminen alalle voi olla osittain kiinni vetovoimaisuudesta, mutta myös ikäluokkien pienentyminen vaikuttaa asiaan. Lisäksi alan työvoimapulan takia töihin pääsee ilman koko tutkinnon suorittamista. Vaikka toimialalle olisi helppo työllistyä, alhainen palkkataso houkuttaa suorittamaan tutkinnon osia, sillä yleensä työnantajat edellyttävät rekrytoitavilta, että tutkinnon osa/osia on suoritettu.
- Esihenkilöistä on edelleen pulaa, joka osaltaan saattaa selittää esimiestyön erikoisammattitutkinnon sekä tutkinnon osien suoritusmäärien lievää kasvua.

Ravitsemisalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

JÄRJESTÄMISLUVAT

Ravintola- ja catering-alan PT: 63 kpl
Ruokapalvelujen AT: 44 kpl
Ravintolan asiakaspalvelun AT: 41 kpl
Erityisruokavaliopalvelujen EAT: 34 kpl
Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT: 35 kpl

AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Ravintola- ja catering-alan PT: 58 kpl
Ruokapalvelujen AT: 33 kpl
Ravintolan asiakaspalvelun AT: 25 kpl
Erityisruokavaliopalvelujen EAT: 22 kpl
Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT: 27 (+3) kpl

EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Ravintola- ja catering-alan PT: 5 kpl
Ruokapalvelujen AT: 11 kpl
Ravintolan asiakaspalvelun AT: 16 kpl
Erityisruokavaliopalvelujen EAT: 12 kpl
Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT: 8 kpl

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

Pohdinnat

SUORITETTUIJEN TUTKINTOJEN KIELET

Ravintola- ja catering-alan PT

Suomi 1 545 kpl
Ruotsi 54 kpl
Englanti 108 kpl

Ruokapalvelujen AT

Suomi 183 kpl
Ruotsi 1-4 kpl
Englanti 9 kpl

Ravintolan asiakaspalvelun AT

Suomi 156 kpl
Ruotsi 1-4 kpl
Englanti 42 kpl

Erityisruokavaliopalvelujen EAT

Suomi 75 kpl
Ruotsi 1-4 kpl

Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT

Suomi 168 kpl
Ruotsi 6 kpl

Kielellinen ja maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- Järjestämislupien määrissä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia.
- Majoitus- ja ravitsemisalan aktiivisten järjestäjien lisäksi kolme koulutuksen järjestäjä on ollut aktiivisia hankintakoulutusten kautta.
- Alan tutkintoja järjestetään melko kattavasti eri puolilla Suomea, vaikka järjestäjät keskittyvätkin kasvukeskuksiin.
- Muulla kuin suomen kielellä suoritettujen tutkintojen määrissä ei ole oleellisia muutoksia. Ainoastaan Ravintolan asiakaspalvelun ammattitutkinnossa englannin kielisten tutkintojen määrä on noussut huomattavasti (+250%).

Ravitsemisalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Näyttöjen suorituspaikkojen jakautuminen

Ravintola- ja catering-alan PT

Työpaikka 82,2 %

Oppilaitos 8,1 %

Työpaikka + oppilaitos 3,2 %

Ei tietoa 6,6 %

Ruokapalvelujen AT

Työpaikka 83,2 %

Oppilaitos 0,9 %

Työpaikka + oppilaitos 0,5 %

Ei tietoa 15,5 %

Ravintolan asiakaspalvelun AT

Työpaikka 80,8 %

Oppilaitos 0 %

Työpaikka + oppilaitos 9,2 %

Ei tietoa 10,0 %

Erityisruokavaliopalvelujen EAT

Työpaikka 87,7 %

Oppilaitos 5,5 %

Työpaikka + oppilaitos 0 %

Ei tietoa 6,9 %

Majoitus- ja ravitsemisalan

esihenkilötyön EAT

Työpaikka 88,4 %

Oppilaitos 0 %

Työpaikka + oppilaitos 4,9 %

Ei tietoa 6,7 %

Pohdinnat suorituspaikkojen jakautumisesta

- Näyttöjen suorituspaikoissa ei ole perustutkinnon osalta muutoksia aiempaa vuoteen. Näyttöjen osuus työpaikalla on hyvä 82,2%.
- PT:n osalta hieman vähemmän näyttöjä työpaikalla, mutta ei merkittävää laskua.
- AT: näyttöjä aiempaa enemmän työpaikoilla, mikä onkin oikea suunta, sillä ammattitutkinto on nimenomaan työelämässä suoritettava tutkinto. Myös ei- tietoa osuus pienentynyt.
- Etenkin ruokapalvelujen ammattitutkinnoissa suuri harppaus eteenpäin työpaikalla suoritettavissa näytöissä (yli 10 %-yksikköä edellisvuodesta), ei tietoa-osuus samalla pienentynyt huomattavasti.
- EAT: työpaikkanäyttöjen osuus vähentynyt erityisruokavaliopalvelujen eat:n osalta (v 2022 97%). Ei-tietoa osuus kasvanut.
- Majoitus- ja ravitsemisalan esimiestyön eat osalta näyttöjä suoritetaan aiempaa enemmän työpaikoilla, mikä on oikea suunta (v. 2022 78%). Jostain syystä ei-tietoa osuus on kasvanut.

Ravitsemisalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Palautteet

Palautekyselyt (arviointiasteikko 1-5)	Pohdinnat
OPISKELIJAPALAUTTEEN PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT Ravintola- ja catering-alan PT 4,5 Ruokapalvelujen AT 4,8 Ravintolan asiakaspalvelun AT 4,8 Erityisruokavaliopalvelujen EAT 4,9 Majoitus- ja ravitsemisalan esihlötyön EAT 4,8 (kansallinen keskiarvo 4,6) TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE Ravintola- ja catering-alan PT 4,3 Ruokapalvelujen AT 4,3 Ravintolan asiakaspalvelun AT 4,3 Erityisruokavaliopalvelujen EAT 4,4 Majoitus- ja ravitsemisalan esihlötyön EAT 4,3 (kansallinen keskiarvo 4,2) TYÖPAIKKAPALAUTE Ravintola- ja catering-alan PT 4,3 Ruokapalvelujen AT 4,1 Ravintolan asiakaspalvelun AT 4,7 Erityisruokavaliopalvelujen EAT 4,1 Majoitus- ja ravitsemisalan esihlötyön EAT 4,3 (kansallinen keskiarvo 4,2)	Opiskelijapalaute - Keskiarvot ovat edelleen erittäin hyviä, yli kansallisen keskiarvon. - Koko tutkinnon suorittaneiden päättöpalauteeseen vastasi reilu puolet. - Tutkinnon osia suorittaneista päättökyselyyn vastasi noin 40 %. Työpaikkaohjaajapalaute - Vuoteen 2023 verrattuna ravintola- ja catering-alan pt:n keskiarvo pysyi samana. Ruokapalvelujen at:n keskiarvo laski ja ravintolan asiakaspalvelun at:n keskiarvo on pysynyt lähes samana. - Erityisruokavaliopalvelujen eat:n keskiarvo pysyi samana ja Majoitus- ja ravitsemisalan eat:n keskiarvo nousi hieman verrattuna vuoteen 2023. - Vastaajien määrä oli 29,1%. - Koulutuksen järjestäjien tulisi tukea ja ohjata työpaikkaohjaajia vastaamaan kyselyyn, jotta he kokisivat sen olevan tärkeää. Työpaikkapalaute - Ravintola- ja catering-alan pt:n keskiarvo samana verrattuna vuoteen 2023. - Ruokapalvelujen at:n osalta keskiarvo on laskenut ja ravintolan asiakaspalvelun at:n osalta se on noussut 0,2. - Erityisruokavaliopalvelujen eat:n keskiarvo laski 0,4 ja Majoitus- ja ravitsemisalan eat:n keskiarvo nousi 0,2:lla verrattuna vuoteen 2023. - Vastaajien määrä oli 36%. - Pyydettävien palautteiden määrä rasittaa edelleen työelämää, asia on tullut esille mm. vierailukäyntien yhteydessä. - Vastausprosentit ovat pieniä. Tulisi miettiä millä tavalla saisi palautteiden määrä pienennettyä, jotta työpaikka ei rasittuisi liiallisesta palautekyselymäärästä.

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Osaamisen arviointi ja kaksikantaisuuden toteutuminen ammatillisissa tutkinnon osissa

Ravintola- ja catering-alan PT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 90,6 % Ei tietoa 1,1 % Ruokapalvelujen AT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 93,7 % Ei tietoa 3,2 % Ravintolan asiakaspalvelun AT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 98,1 % Ei tietoa 0,8 %	Erityisruokavaliopalvelujen EAT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 97,3 % Ei tietoa 0 % Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 90,2 % Ei tietoa 0,9 % OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA Ravintola- ja catering-alan PT Keskiarvo 3,8 Ammatillinen tutkinnon osa 4,0 Yhteinen tutkinnon osa 3,3 (kansallinen ka. 3,7) (Keskiarvot laskettu suojatuilla lukumäärillä)	Pohdinnat kaksikantaisuuden toteutumisesta • PT: kaksikantaisuus toteutuu hyvin. Työelämän edustajia on myös oppilaitosnäytöissä. Ei tietoa -osuus vähentynyt. • AT: kaksikantaisuus on noussut molemmissa ammattitutkinnoissa. Ravintolan asiakaspalvelussa lähes kaikki on kaksikantaisesti arvioitu. Ei tietoa -osuus on vähentynyt. • EAT: kaksikantaisuus on melko hyvä. Majoitus- ja ravitsemisalan eat:ssa jostain syystä arvioijina 10%ssa kaksi opettajaa. Ei tietoa- osuus on vähentynyt. • Selkeä kehitys jatkunut viime vuosina, kun kaikissa tutkinnoissa v. 2022 kaksikantaisuus toteutui 82-90%, nyt taso on 90-98%. • Arvosanat: ei vertailutietoa edelliseen vuoteen. Yhteisten tutkinnon osien keskiarvo on alempi kuin ammatillisten, mitä toimikunta jäi pohtimaan.
---	---	---

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Pohdinnat

Oppilaitoksessa järjestettävät näytöt

- Toimialan näyttöjä suoritetaan reilu 82% työelämässä, joten oppilaitoksissa järjestettävien näyttöjen määrä (6,99%) on edelleen laskussa. Ei tietoa-osuus on laskenut hieman edellisestä ja tietojen puuttuminen keskittyy edelleen muutamaa koulutuksen järjestäjään.
- Koulutuksen järjestäjien mukaan yksi syy oppilaitosnäyttöihin on erityisen tuen opiskelijat.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat

- Tilanne vaihtelee edelleen suuresti koulutuksen järjestäjien välillä. Osa toteuttamissuunnitelmista on laadittu konkreettisesti ja tutkintokohtaisesti. Osa taas ei noudata tietosisällön vähimmäisvaatimuksia.
- Työelämätoimikunta ei ole saanut ministeriöstä lausuntopyyntöjä.

Koulutuksen järjestäjien kehittämiskohteet

- Opiskelijapalauteiden keskiarvot 4.4–4.5 eli ovat hyvällä tasolla ja hieman nousseet edellisestä. Edelleen alhaisimmat keskiarvot saa koulutuksen tarjoamat valmiudet yrittäjänä toimimiseen.
- Vierailukäyntien perusteella kehittämiskohteita ovat osaamisen hankkimisen ja osaamisen osoittamisen erottaminen selkeästi toisistaan sekä työelämän edustajien perehdytys.

Muut huomiot

- Työelämätoimikunnan vierailukäynnit oli teemoitettu vuodelle 2024 pelkästään erityisoppilaitoksiin.

TUTKINTOJEN PERUSTEIDEN JA TUTKINTORAKENTEEN TOIMIVUUS Pohdinnat tutkinnon perusteiden työelämävastaavuudesta, perusteiden toimivuudesta ja tutkintorakenteesta	
Ravintola- ja catering-alan PT Tutkinnon perusteet ovat tulleet voimaan 1.8.2024, joten niiden toimivuudesta ei vielä ole tarpeeksi kokemuksia. Perus- ja ammattitutkintojen ero on edelleen epäselvä työpaikoilla. Myöskään tutkinnon suorittaminen ei välttämättä vaikuta palkkaan. Ruokapalvelujen AT, Ravintolan asiakaspalvelun AT, Erityisruokavaliopalvelujen sekä Majoitus- ja ravitsemisalan esihenkilötyön EAT Toimikunnalle ei ole tullut palautetta tutkinnon perusteisiin liittyen.	Pohdinnat tutkintorakenteesta Työelämässä ei välttämättä tarvita koko perustutkinnon suorittamista, vaan voisi olla jokin suppeampikin tutkinto. Tässä voisi ratkaisuna olla myös tutkinnon osien hyödyntäminen. Voisiko tutkinnon osia hyödyntämällä saada uuden nimikkeen (esimerkkinä hoiva-avustaja).

LÄHTEET

Taustaa

Työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta.

Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017).

Työelämätoimikunnan käyttämiä lähteitä

Työelämätoimikunnalla on ollut käytössään Opetushallinnon tilastopalvelu www.vipunen.fi. Määrälliset tiedot (järjestämisluvut, suoritustiedot ja palautetiedot ym.) on poimittu alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen tulleita päivityksiä Vipuseen ei ole päivitetty tilannekuvaan.

Siirtymäajalla olevat tutkinnot eivät sisälly määrällisiin tietoihin. Koulutuksen järjestäjien järjestämisluvista koulutuksen järjestäjien aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia vuonna 2024.

Vipusen raporttiseloitteesta: Tietosuojauksen vuoksi henkilöltä koskevat lukumäärät 1-4 näytetään arvona "1-4" ja neljää suuremmat lukumäärät pyöristetään lähimpään kolmella jaolliseen lukuun. Keskiarvot lasketaan suojatuilla lukumäärillä.

Lähdemateriaalina tilannekuvan pohdinnoissa on ollut esimerkiksi työelämätoimikunnan vierailukäyntiraportit, mahdolliset lausunnot tutkinnon perusteiden luonnoksista, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista sekä mahdolliset opiskelijoiden tekemät osaamisen arvioinnin oikaisupyynnöt. Lisäksi pohdintoja on voitu täydentää työelämätoimikunnan jäsenten omilla havainnoilla.

Työelämätoimikunnan tilannekuvat

Työelämätoimikuntien sivusto ja aikaisempien vuosien tilannetiedot ja -kuvat löytyvät Opetushallituksen [www-sivustolla](http://www.sivustolla):
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat>

Lisätietoja

Työelämätoimikuntien sihteeristö, tyoelamatoimikunnat@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSSTYRELSEN